

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

Lugduni, 1652-1663

Cap. 15. Circa Benedictiones Nuptiales, vulgo Velationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80577](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80577)

Se^{ct}. II. Dubia De Consensu Clandest. 115

animi se obligandi, est ei adhibenda fides. Quia est verisimile, in utroque veritatem fateri: si menti enim veller, facilius vtrumque negaret, cum probationes contra ipsum deficerent, nullusque impedimentum opposuisset.

DVBIVM CXLVII.

An Ordinarius ipse, qui solus novis impedimentum, teneatur publice petentibus matrimonium non denegare.

⁶³² **T**enetur non denegare. Quia cum ipse sit Index, minime potest esse testis. Sic Sanchez lib. 3. di. 5. m. 1. Ochag. q. 9. n. 8. Henric. l. 1. cap. ultim. num. 6. Palas d. 2. punct. 13. §. 7. num. 7.

⁶³³ **T**enetur prorsus, denegare matrimonium & impedimentum ad Nuncium, vel ad alium Iudicem deferre legitimum. Quia hoc in casu non gerit Iudicis personam, ut puniat, sed Presulis patris, ut provideat, ne ob impedimentum dirimens ovis in concubinato deperat, vel ob impediens lethaliter delinquat, in iuriacque Sacramento inferatur. Ita Hurtad. d. 5. diff. 21. n. 77. Leand. r. 9. d. 7. q. 90.

⁶³⁴ **C**um his opinor Santij venia, sciens, Ordinarium posse etiam testis officium coram suo superiore posse exercere.

DVBIVM CXLVIII.

An matrimonium celebratum coram Parocho, ac testibus, omissionibus subyiciatur clandestini contractus pœnis.

⁶³⁴ **Q**uandò denunciations iuste differuntur, ut post initum matrimonium fiant, vel omittuntur ex Ordinarij licentia, minime clandestinum coniugium dicitur circa pœnarum incursum. Quia dum abest culpa, non incurritur pœna illi imposita. Reg. sine culpa 23. de reg. iur. in 6. Tota ergo difficultas est, quando illicitè omittuntur denunciations. Quæserim itaque, vtrum clandestinum sit dicendum coniugium, pœnisque subiiciatur, quæ coram Parocho & testibus non præmissis denunciations ininitur?

⁶³⁵ **C**landestinam non est, nec pœnis subiecturam. Quia publicè, & in facie Ecclesiæ videtur id matrimonium celebrari, cum Parochus, qui persona publica est, & testes Ecclesiæ ex nomine ad sint. Sic Palas in 4. di. 28. d. 3. Petr. de Ledes. quas. 45. art. 5. Mol. tom. 1. de inst. r. 1. d. 176. Hurtad. d. 5. diff. 22. numer. 80. & alij.

⁶³⁶ **C**landestinum est quoad pœnas incurrendas matrimonium huiusmodi. Quia non cessat ratio, ob quam Ecclesiæ reputabat, hoc matrimonium esse clandestinū cū verè occultū possit dici, quod tribus tantum est cognitum, nec detegatur impedimenta, si quæ fortè sint, cum publicè non constet, & facile sit, tres impedimenti esse ignaros. Ita Nauar. sum. cap. 22. num. 70. Basil. l. 1. c. 37. Coninch d. 17. dub. 2. Sanch. l. 3. d. 1. n. 7. quindecim citans Doctores.

Eiusdem mentis sum. Quia si Concilium Lateranense (habetur c. fin. de clandest. despons.) lego, video huiusmodi matrimonium clandestinum apertè vocari quoad pœnarum incursum. Postquam enim textus præmiserat, denunciations ante matrimonium esse gerendas, eo quod Ecclesiæ matrimonia clandestina dereferretur, ait §. si quis. Si quis verò huiusmodi matrimonium clandestinum, seu interdicta inire præsumpsit, & subiicit pœnas. Vbi pòdero illud verbū, Huiusmodi clandestina. Cū enim de matrimonio, cui denunciations non præmittuntur, egisset, manifestè id matrimonium clandestinum appellat. Tantum autem abest, ut Tridentinum hoc Concilij decretum voluerit corrigere, ut potius ses. 24. cap. 1. præscribat. Sacri Concilij Lateranensis vestigiis inhærendo, præcipit Sancta Synodus, ut ante quam matrimonium contrahatur, ter à proprio Parocho denunciations fiant. Addo, idem Tridentinum cap. 5. statuisse pœnam contrahentibus coram Parocho, & testibus absque denunciationsibus, nempe ut si in gradibus prohibitis ignoranter matrimonium contractum sit, spe dispensationis careant. Ergo signum est, noluisse pœnas, huius matrimonio antiquitus positas, corrigere.

CAPVT XV.

Circà Benedictiones Nuptiales, vulgò Velationes.

DVBIVM CXLIX.

An sit lethale peccatum, antequam Benedictiones Ecclesiæ recipiantur, matrimonium consummare.

LETHALE est. Quia præceptum Euaristi (habetur cap. Lethale 23. Aliar. 30. quas. 5. & Ciriij Epist. ad Pomer. c. 4. & Concilij Lugdun. habetur c. Nulli 30. quas. 5.) in re gravi violatur. Sic D. Antonin. part. 3. tit. 1. cap. 16. sum. Confes. apud Perez lib. 5. Ordinarij tit. 1. lib. 1. Lethale est, consummare vice ante benedictiones, non verò deinceps. Quia præceptum solum est de consummatione. Sic Palas in 4. di. 28. quas. 1. art. 2. num. 10. Guillerm. ab ipso relatus, Rosel. verb. Impedimentum, imped. 1. num. 11. Lethale est, petere ante Ecclesiæ benedictiones, non autem reddere. Quia illud voluntarium est, hoc autem necessarium. Sic Richar. in 4. di. 28. d. 2. q. 3. ad 3.

⁶³⁹ **L**ethale non est. Quia Tridentinum ses. 24. fatur: Eadem Sancta Synodus hortatur, coniuges ante benedictionem Sacerdotalem in Templo suscipiendam in eadem domo non cohabitent. Si autem iudicaret, esse mortale, non hortaretur, sed præciperet. Ita D. Tho. in 4. di. 28. quas. 1. vni. art. 2. ad 3. Caiet. tom. 1. Opusc. tract. 13. q. 1. Nauar. sum. c. 22. n. 38 & 83. Sanch. l. 3. d. 12. n. 7. viginti duo Doctores citans.

K 4

Hoc

640
Hoc mihi
certum.

Hoc mihi certum. Quia talis copula ex se est lethalis, cum inter veros coniuges fiat; nec ex Ecclesiae prohibitione: cum non sit textus prohibens: imo Nicolaus Papa (habetur cap. Nostrates 30. q. 5. enumeratis concurrentibus ad nuptias, & inter ea solemni benedictione, subdit: *Hec omnia non servare, non est peccatum.* Nec etiam sit iniuria benedictionibus, nec contemnuntur, cum postea sint suscipiendae. Nec aliquod mendacium admiscetur in illis cum in verbis, quibus celebrantur, nulla virginis sponsae mentio fiat: Ergo nulla ratione est mortale, consummare ante benedictiones.

DVBIVM CL.

An sit veniale piaculum ante Ecclesiae benedictiones matrimonium consummare.

641
Veniale est.

Veniale est. Quia legitimus matrimonij usus, qui est consummare post Ecclesiae benedictiones antequiritur. Sic Caiet. 10. 1. Opusc. tr. 13. q. 1. Victor. sum. de matr. n. 127. Sotus in 4. dist. 18. q. 1. a. 2. Petr. de Soto lect. 14. de matr. Angles v. Debitum. n. 1. Henriq. l. 1. c. 5. n. 7. & c. 16. n. 3. Veracr. p. 1. specul. 14. post 6. concl. Ludou. de S. Ioan. qu. 2. de matr. a. 4. diff. 3. & q. 9. a. 4. dub. 2. concl. 1.

642
Non est veniale.

Veniale non est. Quia nullo iure praecipitur, ne matrimonium ante benedictiones consummetur. Et quia Tridentinum sess. 24. cap. 1. illis verbis *Hortatur Sancta Synodus*, clare denotat esse consilium. Ita Nauar. sum. cap. 22. num. 83. Capua, Pala. Philare. Spino, quos citat, & sequitur Sanch. lib. 3. d. 12. num. 6. & 7. Basil. l. 10. cap. 4. num. 3. Azor. tom. 3. lib. 3. cap. 31. quae. 9. Palaus d. 2. punct. 1. §. 5. num. 8. Villalob. tr. 13. diff. 14. num. 12. Hurtad. d. 10. diff. 3. num. 8. Laym. tract. 10. p. 2. c. 4. n. 12. Ochaga. tr. 3. q. 5. num. 2. Filliuc. tr. 10. p. 1. n. 184.

643
Hanc praefato
sententiam
nonnulli re-
parationibus
adhibitis.

Hanc praefero sententiam, si triplex ei temperatio adiciatur. Prima, nisi adsit contemptus. Nam si ex contemptu matrimonium ante Ecclesiae benedictiones consummetur, lethalis erit proculdubio culpa. Secunda, nisi scandalum sequatur: eo enim secuto erit lethale, ut veniale consummare coniugium iuxta scandalum gravitatem. Tertia, nisi excommunicatio lata sit adversus consummantes, non praemissis Ecclesiae benedictionibus. De quo iam.

DVBIVM CLII.

An sit mortale consummare ante benedictiones, si lata sit contra sic gerentes excommunicatio.

644
Mortale est.

Mortale est. Quia potest Episcopus tale praecceptum, & excommunicationem imponere, ut de facto est imposita in Salmantina Diocesi. Vnde lethale erit ante benedictiones consummare. Quia pro sola lethali culpa ferri excommunicatio potest. Sic Henriq. lib. 1. c. 4. n. 7. Ochagau. tr. 3. q. 5. n. 3. Basil. l. 10.

c. 4. n. 3. Petr. Ledef. q. 45. a. 5. pun. 3. dub. 1. Manu. c. 242. Filliuc. tr. 10. p. 1. n. 184. Ludou. de San. Ioan. q. 9. de matr. a. 4. dub. 2.

Mortale non est. Quia non est tam gravis materia, ut possit excommunicatio ferri. Ita Sanch. l. 3. d. 12. n. 10. Villalob. tr. 13. diff. 14. n. 12. Fauter Sotus in 4. dist. 28. q. vni. a. 1. & Ledef. 2. p. 4. qu. 47. art. 5. dum minus bene sentiunt de excommunicatione inflitta contra clam contrahentes, quod de se est culpa lethalis ne dum in hoc casu, ubi ea copulae praeventio ex se omni vacat culpa, ut dixi Dubio 150.

Certe nescio, vnde nam possit haec excommunicatio iustificari, cum ferri non valeat, nisi ubi adest materia imponendi praecceptum obligans ad mortalem: nec video iam expediens esse hoc consilium, ut sit materia talis praeccepti sufficiens, maxime cum Tridentinum sess. 24. cap. 1. loquens de hac re, solum hortando loquatur. Ideo existimo, talem excommunicationem minimè illigare, nec officere, ut sit lethalis culpa ante benedictiones consummare.

DVBIVM CLIII.

An sit mortale omnino nuptiales benedictiones omittere.

Est mortale. Quia datur praecceptum, benedictiones hasce recipiendi. Et quia materia est gravis cum benedictiones Ecclesiae valde bono progressui matrimonij conferant. Et quia Sixtus Pontifex episcopus ad Pomer farat cap. 4. *Illam benedictionem, quam nuptiae feruntur. Sacerdos imponit, Sacriligium est, si violetur.* Ego peccatum mortale, si omnino omitatur. Sic Ochaga. tr. 3. q. 5. n. 4. Henriq. l. 1. c. 16. n. 2. Filliuc. tract. 10. p. 1. art. 2. num. 165. & part. 1. n. 184. Leand. tr. 9. d. 7. q. 75.

Mortale non est, sed tantum veniale. Quia benedictiones haec non sunt Sacramentum quoddam: nec tanti momenti quanti sacramentalia, quae Baptismo praemittuntur. Vnde non est causa, vnde earum ommissio, deficiente contemptu censenda sit mortalis. Ita Sotus in 4. dist. 28. q. 1. art. 2. Sa. v. Matrimonium, num. 6. Hurtad. d. 5. diff. 13. n. 83. Bonac. q. 4. p. 6. n. 2. Gutier. de matr. c. 106. n. 11. Diana p. 3. tr. 4. resol. 256. Sanch. l. 7. d. 8. numer. 6. Quem quidem immerito taxat Leander citatus, quod hac in re sibi contrarius existat, cum libr. 3. d. 12. numer. 14. de praeccepto hoc ex contemptu omisso loquatur.

Fateor sententiam primam valde esse probabilem praefero autem secundam. Assero igitur praecceptas esse hasce benedictiones sub veniali solummodo: quare omittere ea sine contemptu solum venialiter delinquit. Porro nullum contemptum rationem video, ubi quis benedictiones omittit, eo quod non est praecceptum obligans sub mortali, ad illas recipiendas: vel existimans eas vtilissimas esse minimè reciperet, quasi praeccepta non essent. Quare existimari tunc reperiri contemptum, quando quis perinde eas nihili faceret, ac si res vanae esserent.

DVBIVM

DVBIVM CLIII.

An nuptiales benedictiones possint tota die
salubris ante Aduentum celebrari.

⁶⁵⁰ <sup>Nonnulli
dixerunt.</sup> **P** Remitto Tridentini *sef. 24. capit. 10. decre-*
tum. Ab Aduentu D. N. Iesu Christi usque in
diem Epiphaniæ: feria quinta Cinerum usque in
Octauam Paschatis inclusivè antiquas nuptia-
rum sollemnia prohibitiones diligenter ab omni-
bus observari Sancta Synodus præcipit. Porro de
feria quarta Cinerum nulla est difficultas sed
prohibitio incipit à media nocte illius ferie
quartæ. Quia totum officium diei præcedentis,
etiam Completorium minime ad diem sequen-
tem pertinet. De die autem Aduentus questio
procedit, an ea die possint nuptiales benedictio-
nes celebrari?

⁶⁵¹ <sup>Postulati
autem</sup> **P**ossunt quidem. Quia ubi consuetudo aliud
non exposuerit incipit etiam tempus Aduentus
à media nocte, quæ est initium diei primæ Do-
minicæ Aduentus: nam re vera tunc Aduentus
incipit. Sic Cavalecan *in sua Decis. p. 2. decis. 12.*
de contract. que Ordine est § 8. numer. 19. Basil.
lib. 6. cap. 8. num. 5. Leand. tract. 9. d. 7. q. 76.
Et Diana probabile reputat. part. 3. tract. 4.
resol. 201.

⁶⁵² <sup>Obiurgant
tamen.</sup> Minime possunt. Quia officium Aduentus
incipit per se à Vesperis Sabbati præcedentis:
quamvis per accidens fiat aliquando sola com-
memoratio propter festum maius occurrens.
Ita Palud. *in 4. dist. 32. q. 1. a. 4. n. 16. D. Antonin.*
p. 3. tit. 1. c. 17. Rosel. v. Impedimentis, imped. 17. n. 3.
Sylvest. v. Matrimonium 7. q. 2. disto 4. Et quam-
tis antè Tridentinum scripserint, at ius anti-
quum, cap. Non oportet, el. 2. 33. question. 3.
eisdem verbis vitur, quibus Tridentinum hac
in prohibitione. Sanchez lib. 7. d. 7. nu-
mer. 2.

⁶⁵³ <sup>Quia tunc
non</sup> Cum his opinor si attendo ad Iuris rigorem,
nisi consuetudo declarasset, alicubi incipere à
media nocte Dominicæ. Vnde etiam post Tri-
dentinum consuetudine alicuius Ecclesiæ oppo-
situm non servante, tempus Aduentus in hac
prohibitione credo incipere à primis Vesp-
eris Sabbati præcedentis: in feria autem quar-
ta Cinerum à media illius ferie nocte.

DVBIVM CLIV.

An ipse matrimonij contractus sit prohibi-
tus celebrari ab Aduentu usque in diem
Epiphaniæ: & à feria quarta Cinerum
usque in Octauam Paschatis inclusivè
saltem sub veniali.

⁶⁵⁴ ^{Inhibitus est.} **P**rohibitus est Quia debet celebrari in facie
Ecclesiæ, & non clam: At in facie Ecclesiæ
eo tempore non permittitur, sicut nec benedi-
ctiones nuptiales. Sic D. Tho. *in 4. dist. 32. q.*
vis. a. 1. quæst. iunc. 4. ad i. Richar. a. 5. q. 1. Hostiæ.
sum. tit. de matr. contracto contra interd. Ecclesiæ.
Palud. in 4. dist. 32. q. 1. a. 4. n. 18. Maioris ibi q. 2.
Manu. com. 1. sum. cap. 241. num. 4. innuit prohi-

bitum sub veniali esse. Et aliqui antiqui, quos
tacito nomine refert Glossa *c. Vir cuius propria, §.*
Hincetiam, 3. 3. q. 4. sentiunt, non solum eo tem-
pore matrimonium prohiberi, sed esse irritum,
si tunc contrahatur.

Minime est prohibitus matrimonij contra-
ctus vel sub veniali præcipue post Tridentini
decretum. Quia hoc probat ipsa Ecclesiæ con-
suetudo, passim enim his temporibus matrimo-
nia inveniuntur coniuentibus Prælati, nec pu-
nientibus Parochos, qui interfunt. Et quia nul-
libi prohibitum id reperitur: imo *c. Capellanus*
de feriis, affirmatur, Ecclesiæ consuetudine id
attestante, posse omni tempore matrimonium
celebrari. Ita Sanchez *lib. 7. d. 7. num. 11. quadra-*
ginta supra sex Doctores citans. Basil. lib. 6.
capit. 8. numer. 78. Possen. c. 30. q. 24. n. 36. &
alii communiter.

⁶⁵⁵ <sup>Hoc mihi
videtur.</sup> Certè non expediret, ut pia mater Ecclesiæ
tot temporibus cõgiat inire prohiberet: idcirco
enim ansa tunc admittendi plurima lascitiæ pia-
cula, cum non quirent homines colligare ma-
trimonium, quod in concupiscentiæ remedium
est institutum. Vnde audiendos iam non esse
primæ Auctores sententiæ moralis de-
fendo.

DVBIVM CLV.

An si mortalis culpa tempore prohibito, nu-
ptiales benedictiones recipere.

⁶⁵⁷ <sup>Non est culpa
lethalis.</sup> **N**on est mortalis culpa, cessante scandalo,
& contemptu. Quia si scandalum, & con-
temptus absit, non videtur esse tam graue præ-
ceptum, ut obliget sub lethali. Sic Barth. à
Ledef. *de matr. dub. 60. Cui valde fauent Caiet.*
sum. v. Nuptiar. peccata, & Armil. v. Nuptia, n. vni.
Reddunt enim rationem, cur culpa lethalis sit.
Quod publicè (aut) extra fiant benedictiones,
non potest non suboriri scandalum, ac contem-
ptus adesse. Graf. *p. 2. Decis. l. 2. cap. 85. num. 28.*
Videtur in id inclinare Diana *part. 3. tract. 4.*
resol. 201.

⁶⁵⁸ <sup>Culpa lethalis
est.</sup> Mortalis culpa est. Quia est textum anti-
quorum, & præcepti Tridentini in re graui vio-
latio: Concilium enim *sef. 24. cap. 10. diligenter*
seruari præcipit hanc prohibitionem, & totius
Ecclesiæ consuetudinem. Ita Palud. in 4. dist.
32. q. 1. a. 4. n. 20. D. Antonin. p. 3. tit. 1. c. 17. Syl-
uest. v. Matrimonium 7. q. 2. disto 1. Caiet. & Ar-
mil. citati. Nauar. sum. c. 22. n. 71. Sanchez. l. 7. d. 7. n.
3. Basil. l. 6. c. 8. n. 10.

⁶⁵⁹ <sup>Hoc solum
probabitur.</sup> Idem assero. Quia non ex scandalo, & con-
temptu, quæ omnibus generalia sunt, ad culpam
constituendam, sed ex ipsa præcepti natura, &
gravitate, quam Ecclesiæ consuetudo & verba
Tridentini testantur, culpa hæc lethalis contra-
hitur: sicut, cessante scandalo, & contemptu, cæ-
tera Ecclesiæ præcepta rei grauis, ut audiendi
Sacri, ac ieiunandi, sub mortali obligant. Vnde
Sacerdos aduersus hoc decretum nuptias eo ve-
rito tempore benedicens, poena plectitur arbi-
traria. Sponsi vero ipsi id præceptum transgre-
dientes, in delicti poenam ad tempus separantur.

DVBIVM

DVBIUM CLVI.

An Episcopus possit dispensare, ut benedictio nuptialis tempore prohibito celebretur.

660
Dispensare
potest.

Dispensare potest ex causa valde virginti cauendo, ne populi adfit frequentia, nec alia consueta solemnitates interueniant. Vt si quis piam puellam pauperem dotare noller, nisi statim solennes benedictiones reciperet. Quia de facto consueuerunt Episcopi Pontificibus an mentibus simili in casu dispensare. Bellamera c. Capellanus, de feriis, asserente. Sic Sotus in 4. dist. 32. q. vni. a. 1. Veracr. p. 1. spec. a. 4. Barth. a. Ledef. de matr. dub. 60. Graf. part. 1. decis. l. 2. c. 85. n. 29. referens Synodum Neapolitanam c. 40. dicentem, Ordinarium ob humana pericula facile, & gratis eam licentiam concedere posse. Sa v. Matrimonium, ubi de impedim. non dirim. num. 11. & alij.

661
Non potest
dispensare.

Minime potest dispensare. Quia prohibitio hac est Clementis III. c. Capellanus, de feriis: & Tridentini sess. 24. cap. 10. At inferior non potest in lege Superioris dispensare. Ita Cardinal. cap. Capellanus, quest. 1. de feriis. Henricus Bochaus quem sequitur refertens Henricus lib. 11. cap. 16. numer. 1. liter. E, ubi oppositam sententiam falsam appellat.

662
Distinctione
vior.

Ego autem sic distinguendum iudico. Iure ordinario nequit, ut clare ostendit ratio secundae sententiae. Quare Nauarrus cap. 22. num. 70. dixit, se nunquam ausum fuisse opinari posse Episcopum dispensare in denuntiationibus matrimonio non praemittendis donec Tridentinum sess. 24. cap. 1. id ipsis indulget; quod praecceptum eas praemittendi sit Concilij Lateranensis. At in casu valde virginti, potest extraordinario iure, ubi non esset recursus ad Pontificem, dispensare. In eo enim euentu posse dispensare Episcopum doctissime probat Sanchez libr. 2. d. 40. Et sic intellectam priorem sententiam approbo. Quamuis fateor, illius Doctores videri sentire, posse iure ordinario; nam omnes Sotum sequuntur, qui clare hoc sentit; ea enim ratione vititur, quod possit Episcopus sua in Diocesi dispensare, non secus ac Pontifex in vniuerso orbe, quoties non est dispensatio sibi aliquo in casu à Pontifice interdicta. Quia nec Pontifex, nec Tridentinum dispensationem hanc sibi reseruant. Sed quamuis fundamentum verissimum sit: at eo ipso, quod lex editur à Pontifice, vel Concilio, nec conceditur dispensatio, nequit Episcopus dispensare, sed censetur reseruata dispensatio propter id generale principium: Inferior nequit in lege Superioris dispensare. Ceterum rarissime posse eum casum tam praesentaneae necessitatis contingere, ut valeat Episcopus in hac prohibitione dispensare.

DVBIUM CLVII.

An sit interdicta omnis traductio sponsae in domum sponsi, diebus hijsce prohibitis.

Omnia traductio etiam absque solemnitate est interdicta. Quia textus Nicolai Pontificis c. Nec uxorem 3. q. 4. absolute prohibet uxorem ducere id est, traducere (ut explicant Abbas, & Syluest.) eo tempore. Et quia ex ipsa traditionis nouitate animus circa venereas voluptates magis occupatur. Sic Syluest. v. Matrimonium 7. q. 1. post 5. dictum, dub. 2. Rosell. verb. Impedimentum, imped. 17. Veracr. p. 1. spec. a. 14. concl. 4. Barth. a. Ledef. dub. 60. concl. 3. Sa verb. Matrimonium, de impedim. non dirim. n. 2. & alij plures.

Non omnis traductio sponsae in sponsi domum est interdicta, sed solum solemnitas. Quia nimia mentis diuagatio deducens minime reperitur in traditione absque solemnitate, & festinis vanae laetitiae signis, quae pollent vetiti temporis Sanctitudinem perturbare. Ita Nauar. sum. cap. 22. num. 71. Palud. & alij quatuordecim Doctores, quos citat, & sequitur Sanch. l. 7. d. 7. n. 16. Basil. l. 6. c. 8. n. 10. Diana 3. p. 4. res. sol. 266.

Certa id licitum esse, ipsa consuetudo testatur, eo vel maxime, quod matrimonij consummatio, quae traditioni obstat posset, non est eo tempore interdicta. Quod si requiras, quid nomine traditionis solemnitis interdicta eo tempore, intelligatur? Respondeo, intelligi coniugio, & aliis vanae laetitiae signis traditionem.

DVBIUM CLVIII.

An sit lethale diebus hijsce prohibitis traducere sponsam, id est, vanam laetitiam signis.

Est lethale peccatum, Quia matrimonij benedictiones non prohibentur eo tempore ratione sui, cum sint quid spirituale, ac proinde tempus deuotioni dicarum minime dedecant: sed propter conuiuia, & alia festiua tunc solita interuenire, quae à diuinis memrem auocant, ut clare colligitur ex D. Tho. in 4. dist. 31. q. vni. a. 5. quest. iunc. 4. & Richardo art. 5. qu. 1. ad 1. Ergo fortius solemnitis traductio prohibetur: argumento ducto ex Authent. Multo magis, cap. de Episcopis, & Clericis. Sic Nauar. sum. c. 22. n. 71. Caiet. sum. v. Nuptiarum peccata. Armil. v. Nuptiae, num. vlt. Angel. Alex. Ludon. Lopez, Vega, & alij, penes Sanchium lib. 7. d. 7. num. 18. Basil. 6. cap. 8. num. 10. & 14. Hi itaque absolute loquuntur de sponsae traditione licet solemnitis non sit.

Non est lethale crimen sponsam, sit traductio solemnitis non sit, sed tantum modo veniale. Imò etiam si sit solemnitis, modo scandalum non sequatur, nec ad id ansa probabilis detur. Quia sic huiusce temporis interdicti Sanctitas non detur datur. Ita Barth. a. Ledef. dub. 60. concl. 3. Veracr. part. 1. spec. art. 14. concl. 3. Tabiena auctor.

Sectio II. Dubia, De Consensu Coactio. iij

tem v. *Impedimentum, impend. 14. q. 1. n. 2.* addit, sola coniugia, & alia laticia signa absque sponſæ traductione, nullam esse culpam, ratione generalis consuetudinis hæc permit- tentis.

Ego quidem existimo, solas nuptiarum benedictiones hoc tempore sub mortali esse prohibitas. Quia generali consuetudine receptum esse video, ut sponſæ eo tempore in spon- si domum traducantur, conuiuiaque fiant, ac alia laticia signa coniuuentibus Prælati exhi- beantur. Quare si hæc moderata sint, nullam culpam agnosco: si aliquantulus sit excessus, solum venialem mortalem autem minimè, ni- si ubi nimis adesset excessus, ita vt Sanctitati horum temporum notabiliter detraheretur: & ania notabilis iure optimo scandali spectan- tium exhiberetur animis. Vnde Palud. in 4. dist. 3. 2. quæst. 1. art. 4. num. 17. mitius est locutus, docens, prohiberi nuptiarum celebrationem his temporibus ob lasciuas iis valde dissen- taneas. Quamuis enim iura rigidius loquan- tur, vt patet ex c. Nec uxorem. 33. quæst. 4. ubi uxorem duci, ac conuiuia fieri absolute prohi- betur: generalis consuetudo hunc iuris ri- gorem temperauit, & ferè ad solas nuptialium benedictionum prohibitionem reduxit.

DVBIVM CLIX.

An sit peccatum interdictio Feriarum tempore matrimonium con- summare.

Est peccatum. Quia c. Nec uxorem 33. quæst. 4. interdicitur traductio sponſæ illo tempo- re: cuius ratio nulla esse potest, nisi vt copula carnalis vitetur. Et quia cap. Non oportet. el. 2. 33. quæst. 4. præcibitur, separandos esse cele- brantes nuptias hisce diebus: quod nequaquã fieret, si copula non esset tunc prohibita, sed sola solemnitas. Non enim fieret personarum separatio, sed alia poenitentia imponderetur. Poena enim non debet culpæ quantitatem ex- cedere. Quæsiuit de iis, quæ sunt à maiori parte Capituli. Sic D. Antonin. 3. p. tit. 1. c. 17. Rol. v. Impedimentum, imped. 17. Angel. v. Debitum, numer. 1. Syluest. verb. Matrimonium 7. quæst. 2. Tabie. & alij penes Sancium citandum. Caiet. sum. v. Matr. Armil. lib. 1. nu. 64. Barthol. de Ledes. dub. 60. de matr. Quorum alij mortale, alij ve- niale esse opinantur.

Peccatum non est. Quia nulla est consum- mandæ matrimonium hoc tempore prohibitio: quare etiam prima consummatio vacat pror- sus culpa ex hac parte, nisi alia circumstantia mala vestiatur. Hoc ostenditur, quia textus pro prima sententia citati, solum benedictionem nuptiarum, traductionemque sponſæ eo tem- pore prohibent: nec traductio interdicitur vi- tandæ copulæ causa, sed propter vana laticia signa, illam solita comitari, quæ temporis il- lius dedecent sanctitudinem. Certè si ob tem- poris reuerentiam tunc est prohibita consum- matio, non minus illius Sanctitati detrahitur per primam consummationem, quam per se- quentes: & si uel sponſa sit benedicta, siue non, cum tamen Doctores contrarij in hoc duplici

casu copulam excusent. Ita Naua. sum. cap. 22. num. 71. Sæ de impedim. non dirim. num. 2. Petr. de Ledes. quæst. 58. art. vni. Sanchez libr. 7. d. 7. num. 23. Basil. lib. 6. cap. 8. num. 9. Coninch. & Filiuc. quos refert ac sequitur Diana part. 3. tract. 4. resol. 266. Trul. libr. 7. cap. 11. dub. 4. num. 1.

Existimo, huic hærens sententiæ, tempore orationi dicato, multo veriore esse senten- tiam, vacare culpa copulam coniugalem, & solummodo esse consilium tunc abstinere, vt probat Sancius l. 10. tota d. 12. Ex quo infero petenti tunc debitum, non posse opponi temporis exceptionem, sed ea non obstante, sub præcepto esse reddere.

CAPVT XVI.

Circà consensum Coactum.

DVBIVM CLX.

An metus cadens in virum constans rem iniuste incussus irritet, matrimonium.

Non irritat. Quia alia Sacramenta vt Baptismus, Confirmatio, Ordo, Ex- tremæ vniõis suscepta metu, valida sunt: Ergo & matrimonium. Et quia alij contractus metu initio ipso iure validi sunt, quamuis per Iudicem rescindendi. Nec vide- tur maior ratio de matrimonio, quam de alijs contractibus, cum omnes contractus mutuo consensu perficiantur. Sic Cardin. Cap. 2. de his, quæ vi, quæst. 1. Alij, quos pressio nomine refert D. Thom. in 4. dist. 29. q. vni. a. 3. quæstio. 1. reser- runt, tale matrimonium, si re vera consensus adsit, validum esse in foro conscientiæ, & so- lum in foro externo irritum. Quia Ecclesia præsumit, eum qui cogitur contrahere, men- daciter protulisse verba, & absque consensu interno. At cum ad interhum consensum in matrimonio non possit dari coactio, sed solum ad verborum prolationem, si verè adsit inter- nus consensus, is est liber: Ergo matrimonium eo consensu contractum liberum erit, & con- sequenter validum quoad Deum. Sic Goffred. de Fontib. citatus à Scotò in 4. dist. 29. q. vni. in margine.

Irritat omnino foro in vtroque. Quia in Cap. Veniens, el. 2. de sponsal. est casus huiusmodi. Irritas quæ- stiones. Quidam contraxit sponsalia cum puella, & nò accessit ad ipsam postmodum cum alia est in- uentus, & coactus eam ducere per verba de præsentibus: quæstio fuit à Pontifice, vtrius ha- rum esset maritus? & ille respondit: Si inue- neris, quod primam post fidem præstitam cognouit, ipsam cum eo facias remanere: alioquin secunda, nisi metu coactus, qui possit cadere in virum con- stantem, eam desponsauerit: adherere facias, vt uxori. Ergo aperte definit, matrimonium tali metu contractum esse irritum. Ità D. Tho. ci- ratu.